

Alta har "alt"

I det man lander på flyplassen i Alta får man en følelse av å være velkommen i byen. Altasamfunnet har urlange tradisjoner for å favne mange kulturer i sitt område, noe som skaper en salig blanding av folk og levesett. Her finner du en tonedøv kulturskolerektor, Norges eneste Feng shui-bibliotek og Norges mest sexy konsertscene.

*Tekst og foto: Ingvild Festervoll Melien
November 2015*

Nordlyset

Alta er en av få byer i verden som har mer enn én ting på verdensarvlisten. Byen kan skryte av både helleristninger og Struves meridianbue. Men det folk flest forbinder med Alta er det fantastiske nordlyset.

Verdens første nordlysobservatorium ble etablert på fjellet Haldde ved Alta i 1899 av fysikeren Kristian Birkeland. Han løste etter hvert nordlysgåten og la grunnlaget for det som i dag regnes som en av Altas - og Finnmarks - viktigste turistnæringer, nemlig nordlyset.

Som siste tilskudd til nordlysdestinasjonen sto Nordlyskatedralen Alta kirke ferdig i 2013. Den har rukket å bli en viktig arena for kulturlivet i Alta med over 50 konserter i året, samt et møtepunkt for ulike kulturer i samfunnet.

- I Alta finner man en salig blanding av norsk, samisk, finsk og russisk kultur. Det er for eksempel ikke noe problem for samiske artister å opptre her, sier kulturleder Tor Helge Reinsnes Moen, og sikter til at det andre steder i Finnmark ofte ligger et veldig følelsesspekter til grunn for de ulike kulturene i området.

Nordlyskatedralen, som er bygget som en gigantisk spiral i betong dekket av titanplater, gir assosiasjoner til en rull med gaffateip. Kirka er et foregangsbygg når det gjelder god akustikk og ikke minst innvendig kunstnerisk utsmykning. Veggene er dekket av "steinkanaler" som minner om nordlysets ferd på himmelen. I kjelleren på kirka planlegges det også en interaktiv nordlysinstallasjon der de vitenskapelige og mystiske aspektene ved nordlyset skal forenes. Dette vil både bli en turistattraksjon og en læringsplass for skoleelever.

Nordlyskatedralen: Dekorasjonene på veggene i kirken minner om nordlyset. Jesusstatuen er laget av kunstneren Peter Brandes.

Unge og tilhørighet

Alta er største kommune i Finnmark målt i befolkning med ca 20 000 innbyggere. I 2015 var kommunen en av tre finalister til å bli Norges kulturkommune.

- I Alta finnes en unik entreprenørskapskultur. Det er en stor styrke at det ikke er noe hjørne-
steinsbedrift her, men mange små foretak. Det største problemet blant ungdom vi jobber med er
at de ikke får lov til å etablere eget firma før de er 18 år, forteller Moen.

Som engasjert kulturleder møter han mange folk i sin jobb, og ungdom har en viktig plass i hans
hverdag.

- Gjennom mange år har jeg sett at ungdom jeg jobber med føler større samhørighet til
Murmansk enn til Oslo. Samarbeidet med Russland øker. Kulturen her oppe binder folk
sammen.

Mange ungdommer møtes flere ganger i uka på "Huset", ungdommens hus i Alta. Huset er et
viktig samlingspunkt for de unge i kommunen, både på grunn av aktivitetene som tilbys, det
sosiale og på grunn av dets plassering med tanke på de store avstandene i området. Utenfra
ser det ut som en gammel brakkebygning, inne er det god atmosfære. Der kan ungdom komme
og bare "henge", spille spill, drive med ulike kunst- og kulturaktiviteter og lignende.

- For de unge er det viktig å ha et lavterskeltilbud der det er en åpen dør. I Alta fungerer det
godt i kombinasjon med kulturaktiviteter. Ensomhet er et stort problem blant unge, forteller
Moen.

Huset: Ungdom i Alta står fritt til å bruke studioer ved Huset. Guttene i *Stuck in North*, til høyre, har benyttet seg av det i flere år.

Flere band har sitt utspring fra Huset. Huset tilbyr fullt utstyrte studioer der band kan spille inn
musikk. Et av bandene, *Stuck in North*, skal våren 2016 til New York for å spille konserter.

- Vi har prøvd å være litt sånn 80-talls i musikkstilen vår, siden det er det vi har hørt er trendy i
New York, sier et av bandmedlemmene.

Huset er blant annet med på musikkprosjektet *Gigant* som arrangeres for ungdom i Finnmark
hvert år. Dit kommer blant annet studenter og lærere fra den anerkjente skolen LIPA i Liverpool,
mest kjent som Paul McCartney-skolen, for å undervise i to uker. Bandet som skal til New York
har lært mye av besøkene fra LIPA.

Alta har også mange studenter. Den største samlingsplassen for studenter og ungdom utenom studiestedene er Studenthuset City Scene AS. Dette er en av få scener i Norge som er konstruert til å være en rockescene, med tanke på akustikk og sceneoppsett. City Scene er en viktig konsertarrangør i Nord-Norge og ofte eneste stoppested for band på turne i Finnmark. Det er også en møteplass for andre kulturinteresserte og har flere konserter der målgruppen er 50+.

- Vi hadde en bråte med 60 og 70- åringer en gang som sprang som gale inn dørene i det de åpnet, for å sikre seg de beste sitteplassene før en Halvdan Sivertsen-konsert. Det var rene Justin Bieber-tilstandene, forteller daglig leder Torgeir Ekeland.

City Scene eies av Studentskipnaden og er ikke offentlig finansiert. Ekeland mener det hadde vært større forutsigbarhet i driften hvis de hadde fått offentlig støtte. Likevel arrangeres det 50 til 70 scenearrangementer i året. Dessuten bærer City Scene også tittelen "Norges mest sexy konsertscene", kåret av radiokanalen P3.

City Scene: En av de viktigste konsertarrangørene i Nord-Norge og Norges mest sexy konsertscene. Hit kommer folk i alle aldre.

Bibliotek og kulturskole

City Scene er samlokalisert med andre kulturinstitusjoner i Alta, blant annet kinoen og biblioteket. Sistnevnte er Norges eneste Feng Shui-bibliotek, det vil si at lokalene er innredet etter en eldgammel kinesisk praksis der målet er å oppnå harmoni med miljøet. Det er et av få bibliotek der det bevisst er valgt en strategi for å synliggjøre den samiske kulturen og språket, gjennom blant annet tospråklig skilting. Biblioteket har også valgt å satse på to barnebibliotekarere for å styrke litteraturformidlingen for barn og unge, noe som er uvanlig i Finnmarkssammenheng.

- Vi er et bibliotek med rom for mange aktiviteter, et sted der folk kan være multimediale mennesker. Vi får til masse innenfor det handlingsrommet vi har, sier bibliotekssjef Sonja- Kristin Granaas.

Fra 2016 vil biblioteket i Alta bli stasjon for utlån av samiske læremidler. De samarbeider allerede godt med en del samiske forlag, samt andre aktører som Nordnorsk forfattersentrum, fylkeskommunen og frivillige organisasjoner i forbindelse med ulike arrangementer.

I likhet med andre bibliotek rundt om i landet har biblioteket i Alta gått fra å være et utlånsted til å være en møteplass og arena for debatt og dialog.

- Vår viktigste oppgave er å være en formidlingsarena, sier Granaas.

En annen viktig arena er kulturskolen. Kulturskolen i Alta har ca 500 elever fordelt på musikk, dans, teater og visuell kunst. 80 prosent av musikkundervisningen i ungdomsskolen foregår også på kulturskolen, noe som innebærer at opptil 60 elever kan befinne seg samtidig i to små klasserom på dagtid. Dette er en av tingene kulturskolerektor Bjørn Roald Mikkelsen vil gjøre noe med:

- Jeg er ikke fagmann, jeg er ikke musikalsk, jeg er fargeblind og jeg kan ikke danse. Men jeg kan administrere dette spleiselaget. Mitt fokus er utvikling. Hvordan kan kulturskolen bli om ti år?

Alta kulturskole selger både dirigenttjenester til kor og korps og tjenester til helsevesenet der demente kommer en gang i uka og får gode og viktige musikkopplevelser. Det er også bygget en egen dansesal der 145 elever får opplæring i dans. Med et så populært tilbud, men kun én danselærer, driver danselæreren, i egen regi, trainee-opplæring av 18 og 19-åringers slik at de kan ta over noen av dansetimene.

Kulturarenaer: Biblioteket og kulturskolen er viktige arenaer for kultur i Alta kommune.

Alta - det eksotiske

Mange, både i Norge og ellers i verden, ser på den nordlige delen av Norge som eksotisk. Her kan man oppleve kalde vintre med magisk lys på himmelen og scootersafari på Finnmarksvidda. Men av de som reiser til Alta kommer også mange for å se på de gamle helleristningene. Alta museum, som innehar et solid faglig miljø spesielt innen bergkunst, er en veldig viktig institusjon for turismen i området. Helleristningene ble laget av jeger- og fiskersamfunn da de møttes til sosialt samvær. De eldste helleristningene er ca 7000 år gamle.

Alta museum er autorisert som ett av tre verdensarvsentre i Norge, noe som innebærer en anerkjent status og en mer langsiktig planleggingshorisont knyttet til formidling av verdensarven. Museets utstillinger tar også for seg blant annet nordlysforskningens historie, kampen om Altaelva, skiferdrift, Bjørn Wirkola og andre tema i knyttet til Finnmark som område.

Finnmark har alltid hatt et naturlig forhold til Russland. Det finnes mange eksempler på samarbeid på tvers av både landegrenser og kulturer som forener hele Barentsregionen. Mange innvandrere, asylsøkere og andre kommer også til Alta for å få et bedre liv.

Ved Sisa kultursenter bruker de blant annet kunst og kultur for å integrere de nyankomne i kommunen og lokalmiljøet.

- Sisa er en møteplass der folk med ulike bakgrunner treffes, det være seg for eksempel blinde, handikappede eller folk fra andre land. Her lærer vi av hverandre gjennom de aktivitetene vi har og oppnår på den måten respekt for hverandre, sier leder ved Sisa, John-Tore Martinsen.

Sisa betyr "inn" på samisk, noe som henspiller på to ting, "velkommen inn" og "hvordan vi har det inni oss". Senteret ble etablert i 2007 og er en ideell organisasjon med hovedfokus på koblingen mellom kultur og folkehelse. Ved at mennesker får ta del i kulturaktiviteter skapes det bolyst og dermed også bedre helse. Senteret bruker sosialantropologi som verktøy for å vende folk til det multikulturelle samfunnet.

- Sisa har en egen evne til å finne frem til ressurser hos menneskene som kommer hit. I Palestina har mange unge god erfaring å kaste stein. Da er det ikke så unaturlig å ta i bruk denne erfaringen når det kommer til snøballkasting i Alta, forteller Martinsen.

Eksotisk: Over: helleristninger. Under: I Alta finner man folk fra hele verden som sammen er med på å danne et multikulturelt samfunn.

Mange politikere i Alta kommune er veldig bevisste den rollen kulturen spiller for Altasamfunnet. Tommy Berg, nestleder i Hovedutvalget for oppvekst og kultur med ansvar for kulturdelen, sier at det er viktig å løfte kulturen opp på samme nivå i politikken som asfalt, skole og helse.

- Vi må få andre politikere til å skjønne at hvis man ikke har kultur vil en del av grunnsteinen i samfunnet forsvinne.